

4 ESIMEHE VEERG. Muutuste aeg

6 PERSOON. Tarmo Eres: „Ideid on rohkem kui teha jaksame!”

14 EESTI MESINDUS. Millal teatada mesilasperede arvu?

16 FOOKUS. Kimalaste käekäik sõltub ka inimesest

22 VAATENURK. Uus ajastu, uued nõuded

25 MESILASTE TERVIS. Varroa vastu kevadel

28 MESINDUSSAADUSED. Väikemesiniku kärjetegu

34 EESTI MESINIKE LIIT 30

36 REIS. Mesinike talvekool

Mesinike seas on tekitanud segadust 2021. aasta lõpus rakendunud maaeluministri määrus, mis muutis mesilasperede arvu registreerimise korda PRIA mesilate registris. Mis eesmärki see muudatus täidab ja kuidas aitab kaasa mesilashaiguste paremale tuvastamisele ja tõrjele, nagu määruse seletuskirjas toodud oli?

Nõue mesinikule oma mesilad registreerida ja selle muutuse kohta teavet esitada on EL loomatervise määruses. Loomapidajal on kohustus oma loomapidamisettevõtte registreerida ja teavitada pädevat asutust (Eestis PRIA-t) mesilasperede arvu muutustest. Sama määruse kohaselt on mesinikul kohustus pidada arvestust mesila kohta, märkides ära mesilasperede liikumised ja arvu muutused mesilas.

Arvestuse pidamise kohustus ei ole uus nõue, see oli sätestatud varem ka loomatauditõrje seaduses.

Maaeluministri 25.11.2021 määruse nr 74 „Põllumajanduslooma märgistamise, registreerimise ning veisepassi väljastamise kord, põllumajanduslooma tapmisest ja hukkumisest ning kõrvaldamisest teavitamise kord ning identifitseerimisvahendi eemaldamise jaasendamise nõuded” on sätestatud, et mesilasperede kohta esitatakse andmed perede arvu muutumise kohta kuu viimase kuupäeva seisuga sündmusele järgneva kuu 5. kuupäevaks. Määruse seletuskirjas on selgitatud, millal peab registrit teavitama mesilasperede arvu muutumisest.

Mesilasperede arvu ei pea teatama, kui see on sama mis eelmisel kuul. Mesilasperede arvu muutused on tavalised suvekuudel maist kuni juulini, kui toimub mesilasperede kunstlik või loomulik paljundamine, ja augustist septembrini, kui toimub nende ettevalmistamine talvitumiseks ja perede koondamine. Mesilasperede talvekadusid hinnatakse kevadel pärast puhastuslendu ja perede hukkumise korralesitatakse ületalvitunudperede arv.

Mesinikud jälgivad oma mesilasperesid regulaarselt ja neil on parimad võimalused avastada ebatavalist suremust või mesilastaude iseloomustavaid muid sümptomeid. On oluline, et mesinikud on teadlikud oma mesilas toimuvast ebatavalisest suremusest, muudest tõsistest taudialastest probleemidest ning kindlaksmääramata põhjusel oluliselt vähenenud toodangumahu juhtudest. Mesinike teadlikkus oma mesilaste tervisest aitab neil hinnata oma mesila tervisestaatus ja on oluline sisend riiklikule järelevalvele.

Viimastel aastatel on peale Ameerika haudmemädanikumuutunud väga aktuaalseks ka väikese tarumardika levik maailmas ja ka Euroopas Itaalias. Selleks et tagada mesilaste haiguste efektiivne ennetamine ja tõrje, on nende pidamise asukoha ja perede arvu muutuse jälgitavus väga oluline. Ja et registreeritud mesilaid käsitlev teave oleks ajakohane, tuleb PRIA registris olevat teavet pidevalt kaasajastada. Viimastel aastatel on Eestis sagenenud Ameerika haudmemädaniku eoste esinemine meeproovides, mis on tõsine ohumärk meie mesilasperede tervisele, samuti mee ekspordile.

Missuguseid praktilisi meetmeid või seadusandlikke regulatsioone on lähiajal kavas Eestis rakendada AHMi leviku tõkestamiseks? Põllumajandus- ja toiduamet kontrollib riskipõhiselt kõigi loomapidajate tegevust, sh mesinikke. Ameerika haudmemädaniku eoste esinemine meeproovides näitab, et haigusetekitajaid võib leida meil erinevates mesilates üle Eesti, kuid samas on eelnevad uuringud näidanud, et haiguse kliinilist esinemist on Eestis õnneks väga vähe. Oluline on sellegi poolest nii mesinike kui ka järelevalve pidev tähelepanu selle haiguse varaseks avastamiseks ja tõrjeks. Ameerika haudmemädaniku avastamisel saab mesinik rakendada asjakohaseid tõrjemeetmeid.

Mee ekspordi korral tuleb täita sihtriigi veterinaarseid ekspordi nõuded.

Selleks tuleks eelnevalt uurida mee kvaliteeti ja vajadusel ka Ameerika haudmemädaniku eoste esinemist. Veterinaar- ja toidulabori andmetel tuvastati Ameerika haudmemädaniku tekitajaid 2021. aastal 7 meeproovist Viljandimaal, 8 meeproovist Järvamaal, 2 meeproovist Võrumaal.

Põllumajandus- ja toiduamet ei ole kehtestanud piiranguid Ameerika haudmemädaniku tekitaja tuvastamisel. Eesti Maaülikool alustas mullu juhendmaterjali koostamisega Ameerika haudmemädaniku tõrjeks.

Milliseid praktilisi muudatusi on Eestis oodata mesilashaiguste seire ja tõrje korraldamisel? Kust leiab mesinik vajadusel lähima veterinaararsti, et rääkida murest või sooviga osta varroosiravimeid?

Mesilashaiguste seire ja tõrje meetmed rakendab põllumajandus- ja toiduamet riskipõhiselt. Tegevusluba omavate veterinaararstide kontakte saab küsida põllumajandusja toiduameti kohalikust keskusest. Sellest aastast on mesinikel, kes peavad enam kui 15 mesilasperet, kohustus registreerida end söödakäitlejana kui mesilasperede talvesöödaks suhkru või invertsiirupi kasutajat.

Mis on selle muudatuse põhjus ja kuidas peavad mesinikud käituma?

Mesilased on toidu tootmise eesmärgil peetavad loomad ja sellest tulenevalt laienevad ka mesilale söödahügieenimääruses 183/2005 III lisas olevad söötmise nõuded. Seega peab mesinik esitama majandustegevuste riigi toidu ja sööda käitlejate registrisse saamiseks. Mesinik saab otsida avaliku päringuga, kas tema ettevõtte on söödakäitlejana mainitud registris. Kui ei ole, on vaja esitada majandustegevusteade.

Lisateavet saab põllumajandusja toiduameti loomatervise ja -heaolu osakonna spetsialistidelt.